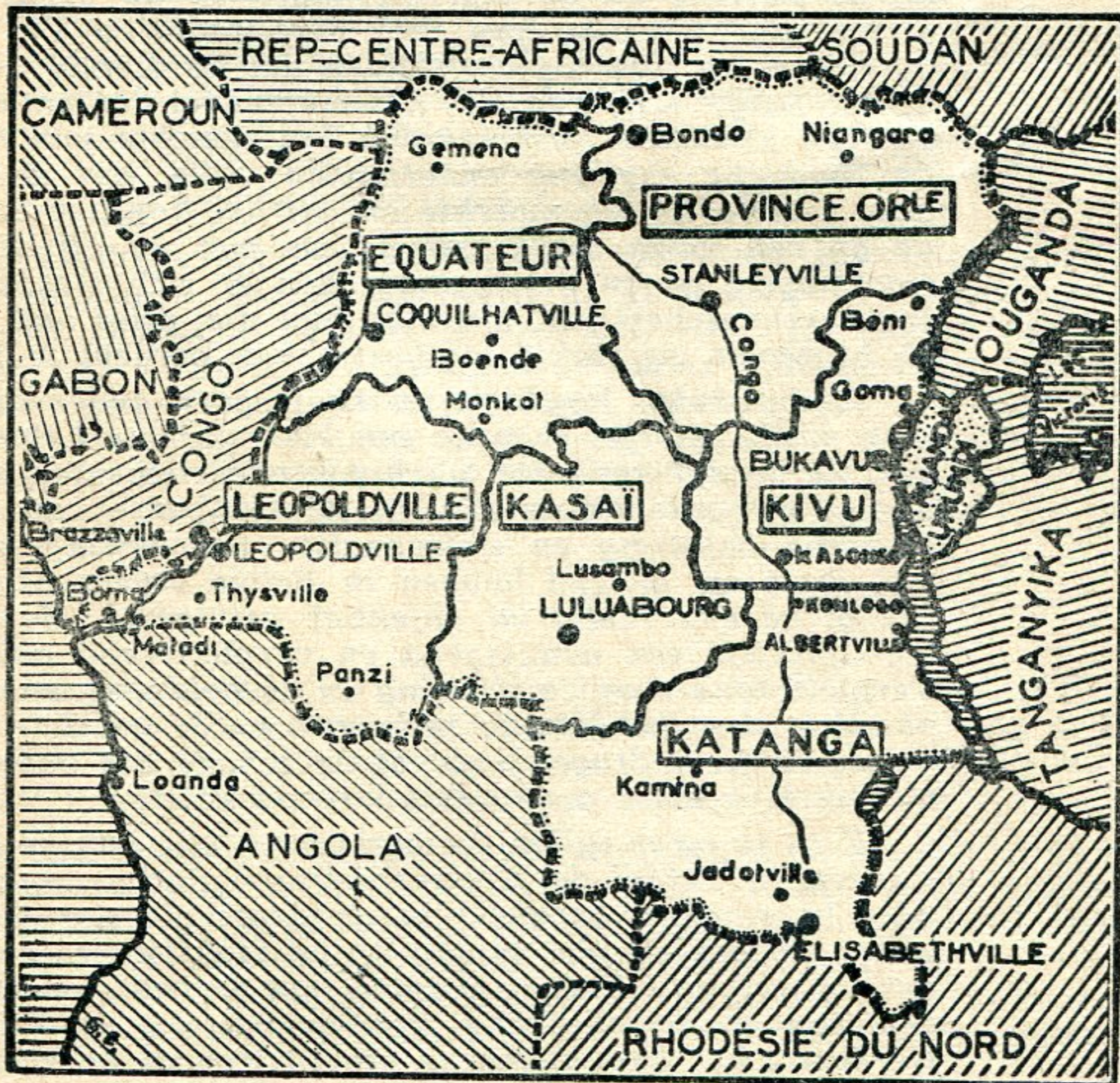

ALBERT DE CONINCK
Nationaal-Sekretaris der K.P.B.

HET KONGOLESE DRAMA

Wij openen het dossier...

GIFT
KP ANTWERPEN

DACOR VER

DE tragische gebeurtenissen in Kongo hebben de Belgische openbare mening geschokt, verontrust en zelfs met angst vervuld. Weken en weken heeft men zich in miljoenen Belgische gezinnen elke morgen op het kranten nieuws « geworpen » en gretig radio en TV beluisterd. Gedurende al die tijd vreesde men het ergste...

Maar naarmate de gebeurtenissen verliepen, kreeg de gepassioneerde belangstelling van de bevolking groter en dieper verscheidenheid. Groter werd het aantal Belgen onder degenen die aanvankelijk de officiële versie van het Kongolese drama hadden aanvaard, die oog kregen voor de verwarring en de tegenstellingen in de berichten en commentaren, welke hun door pers, radio en TV werden verstrekt. En toen zij vaststelden dat de wereld zich niet achter België schaarde, dat het merendeel der naties daarentegen kritieken formuleerden ten opzichte van de door de Belgische regering ondernomen aktie, dat de U.N.O. deze aktie zelfs tegenwerkte en dat het konflikt evolueerde op een wijze die in strijd was met de officiële verwachtingen, gaven velen onder hen er zich steeds duidelijker rekenschap van, dat men hun niet alles had gezegd, en begonnen zij stukje bij beetje hun oordeel te herzien.

Onderhavige brochure nu heeft geen ander doel dan deze massa eerlijke mensen een klare kijk te helpen krijgen. Ze brengt konkrete beschouwende elementen en vaak ongepubliceerde informatie. In de kampanje van chauvinistische ophitsing en stelselmatige vervorming van feiten, zoals we gekend hebben in België sedert begin juli, brengt ze een rustig en objektief getuigenis. Maar ze is tegelijkertijd een aanklagend en verpletterend dokument. Verpletterend voor de regering en de geldmachten, die gepoogd hebben het land te bedriegen en de grootste verantwoordelijkheid dragen voor al de schade die voor België uit het Kongolese avontuur voort zal vloeien.

Eens te meer zullen de werkers en alle andere eerlijke mensen in België de Kommunistische Partij dank weten voor haar onwrikbaarheid in de draaikolk der gebeurtenissen, omdat zij niet inging op de reaktionaire smekbeden en weigerde blok te vormen met de traditionele vijanden van de socialistische, kommunistische en kristelijke werkers : het kapitalistische grootpatronaat en zijn bezoldigde pers, de grote zakenlui van Kongo en de rechtsen van de C.V.P. en de liberale partij. En omdat zij, moedig en met klare kijk, in een moeilijke situatie volkomen trouw bleef aan de zaak van de werkers, van de bevrijding der volkeren en van de vrede.

DE UITGEVER.

DE OORSPRONG DER GEBEURTENISSEN

DE uitbarsting had plaats op 5 juli in het militair kamp « Hardy » te Thysstad. Zij zou zich spoedig mededelen aan alle garnizoenen der Kongolese Weermacht.

Het nieuws van de opstand der zwarte soldaten kwam als een donderslag.

De « Weermacht », « parel van de kolonie » en zo Kristelijk, volgens Mgr Jadot, was aan het muiten geslagen !

— Het is wel het bewijs dat de onafhankelijkheid uitloopt op de anarchie.

— Men had nog wat moeten wachten.

— Zij zijn onbekwaam.

Al deze overwegingen schenen hun bevestiging te vinden in de « berichten van het laatste uur » en de beschrijvingen van de risico's die de Belgen in Kongo liepen. De noodzakelijkheid om de veiligheid van onze landgenoten te verzekeren werd, in de ogen van de publieke opinie, evident. Van uur tot uur, van dag tot dag, spanden Radio, Televisie en reaktionaire pers zich om de geesten te mobiliseren, terwijl M. Gilson zich bezig hield met de troepen te mobiliseren. De psychologische oorlog tegen de wettelijke regering van de Kongolese Republiek werd met ongekende kracht gevoerd. M. Wigny schoot te New York zijn kanonschot, maar... miste. België werd veroordeeld, het moest zijn troepen terugtrekken uit Kongo.

De publieke opinie, overmeesterd door een geweldige propaganda en « mise en scène », raakte een beetje de kluts kwijt. De wereldopinie veroordeelde de Belgische aktie in Kongo. Dit wilde dus zeggen dat er iets niet in orde was. Ondertussen kwamen de eerste vluchtelingen het land in. Er waren er die over de geweldplegingen spraken, anderen zegden dat in de streek vanwaar zij kwamen alles rustig was. Zeer vlug ook ontsnapte uit de tragedie die zich afspeelde een...kopergeur. En niemand is bereid te sterven voor de Union Minière of de rekening in haar plaats te betalen.

★

De elementen van de crisis die haar uitbarsting vond op 5 juli in de schoot van het Kongolese leger bestonden van reeds te lang te voren. De kuiperijen van de kolonialisten, hun weigering de kaders van administratie en leger te afrikaniseren hadden daar voor gezorgd.

De onafhankelijkheid van Kongo werd tegen de wil in van de kolonialisten veroverd. Deze is niet « gegeven ». De datum van 30 juni werd afgedwongen door de strijd van de Kongolezen, daarin gesteund door de Belgische werkers. Als datum van de onafhankelijkheid had de regering aanvankelijk 1964-65 voorzien. De datum van 30 juni was het resultaat van een krachtsverhouding die gunstig was voor de onafhankelijkheidsbeweging van Kongo.

Wanneer de onafhankelijkheid dan op 30 juni werd vastgesteld, hebben de kolonialisten hun hoop, dat de Kongolese regering over de opgestapelde moeilijkheden ging struikelen, zelfs niet onder stoelen of banken gestoken. De manoeuvres op de economische Ronde Tafelkonferentie bewijzen dat overvloedig. Alles werd gedaan om de uitbuiters van vroeger als absoluut noodzakelijke elementen van vandaag te doen verschijnen. Alles werd ge-

daan om de soevereiniteit van Kongo zoveel mogelijk te beperken en het land een economisch neo-kolonialisme op te dringen. De goede wil, de eerlijkheid die bestonden slechts in de ronkende redevoeringen.

Zij die in de schoot van de koloniale administratie, er waren er, de zaak van Kongo en ook van België loyaal wilden dienen, werden op het boekje gezet, verplaatst, teruggeroepen en zelfs als « kommunistische agenten » verdacht of gebrandmerkt.

Nu reeds vele bijzonderheden over de tragische dagen in Kongo ons bekend zijn, is het ons ook toegelaten te zeggen dat aan de basis van de paniek er niet enkel uitspattingen liggen en die men tracht te veralgemenen, maar ook het slechte geweten en de lafheid van zekere verantwoordelijken.

DE OPSTAND DER WEERMACHT

WERD GEPROVOKEERD

Noch de Belgische regering, noch de koloniale administratie, noch generaal Janssens kunnen de onwetendheid inroepen over de geestesgesteldheid en de eisen van het Kongolees leger.

Inderdaad, op 29 maart 1960 verzond een groep kongolese soldaten en onder-officieren een brief aan de gouverneur generaal en het uitvoerend college. In deze brief werd aangedrongen op het toevertrouwen van kommandoposten aan Kongolezen, op een normaal salaris en om een einde te stellen aan de rassendiscriminatie in de schoot van het leger. Daarenboven werd de goeverneur generaal verwittigd dat zo er geen zwarte officieren werden benoemd en zo men de algemene voorwaarden niet verbeterde, het slecht zou gaan in de Weermacht.

Welk antwoord werd hierop gegeven? Aanvankelijk geen, en dan NA 30 juni kwam de fameuse dagorde van generaal Janssens aan de troepen, dagorde welke een ware provokatie was. Er zouden geen veranderingen in de Weermacht plaats hebben. Zowel na de onafhankelijkheid als tevoren moest aan de blanke officieren worden gehoorzaamd. Geen woord over de afrikanisatie van de legerkaders nu direct of in de toekomst.

En dat bepaalde slimmerikken ons niet komen vertellen dat de verantwoordelijkheid voor dit immobilisme gedeeld werd door het uitvoerend college of nadien door de Kongolese regering die zo pas was aangesteld. Op geen enkel ogenblik, heeft het uitvoerend college over werkelijke macht beschikt. Het Kongolees Leger moest op ieder ogenblik, privaat domein van de oude koloniale macht blijven. Zelfs na 30 juni, werd de regering van de Republiek als ONDERSCHIKT beschouwd aan generaal Janssens en de oude koloniale administrators die zich lekkertjes in het Staatsapparaat hadden genesteld.

Het bewijs dat men de Kongolese autoriteiten bleef beschouwen als « makakken », en voor de minst geborneerden « grote kinderen », vinden we in de fameuze brief van generaal Janssens aan Premier Lumumba van na 30 juni. De generaal eiste daarin dat voortaan de Eerste minister hem inzage zou geven van de tekst der redevoeringen die hij zou uitspreken.

Indien de Eerste minister nog toespraken zou houden zoals deze van 30 juni, dan stond hij, generaal Janssens, niet meer in voor de loyauteit van de blanke officieren!

DE BELGISCHE OVERHEDEN BEOOGDEN DE OMVER- WERPING VAN KONGO'S WETTELIJKE REGERING

Van zodra het nieuws van de opstand van de Kongolese soldaten Leopoldstad bereikte nam de heer Lumumba een wijs besluit. De eisen der soldaten, n.l. deze betreffende de afrikanisatie van de hogere legerkaders werden ingewilligd. Generaal Janssens werd doorgezonden, andere blanke officieren die loyaal wilden dienen konden blijven als technische raadgevers.

Deze maatregelen schiepen ongetwijfeld de gunstige voorwaarden om terug kalmte te brengen in het leger en om een dramatische ontwikkeling te vermijden.

De jonge Kongolese staat had er inderdaad alle belang bij dat de orde zou bewaard blijven en hersteld daar waar ze verstoord was.

Maar de koloniale autoriteiten (zij waren nog ter plaatse) interpreteerden deze maatregelen op een andere wijze. Zij openden onmiddellijk het vuur tegen de wettelijke regering der Republiek op wier schouders zij de volle verantwoordelijkheid voor het gebeuren wilden afwentelen, evenals voor de excessen die de opstand vergezelden. Het doorslaggevend argument werd weldra het spook van het kommunisme en de « hand van Moskou ».

Maar vandaag is al voldoende klaar om te weten dat men van de uitgelopen crisis wilde gebruik maken om de regering LUMUMBA omver te werpen. Men wou zich van de Eerste minister ontdoen. Waar ze op 5 en 6 juli nog niet in gelukt waren, dat probeerden ze op de 7e op een wijze eigen aan de jezuiten. Op 7 juli werd aan Lumumba voorgesteld dat hij zich onder de « bescherming » van de Belgische autoriteiten zou stellen of naar Brazzaville uitwijken. Elegante manier om zich van hem af te maken.

Maar komen wij nog een ogenblik terug op de datum van 5 juli. De voortekens van de opstand hadden zich reeds tevoren gemanifesteerd. Sedert generaal Janssens had gezegd, dat hij niet meer zou kunnen instaan voor de loyauteit van zijn officieren was er een merkbare verslapping van de discipline waar te nemen. Sommigen spraken zelfs van een « staking » der Belgische officieren.

Hoopte men dat eventuele troebelen in de schoot van het leger aan bepaalde elementen van de Kongolese oppositie de kans zou geven er het hoofd van te nemen en tegen de regering Lumumba te richten? Het is toch opvallend dat de officiële informaties, vanaf het begin der troebelen, gingen beklemtonen dat het leger voor het merendeel samengesteld was uit soldaten die kwamen uit de provincies waarvan ook Bolikango en Kalondji — voornaamste figuren van de oppositie — afkomstig waren. Het aksent werd daar te sterk op gelegd om niet verdacht te zijn. Daarenboven hadden én Bolikango én Kalondji zich reeds doen opmerken door de organisatie van vijandige betogingen aan het adres van de regering Lumumba.

Hierover sprak de reaktionaire pers zonder beperking. Ook Monseigneur Jadot, hoofdaalmoezener van het leger, verklaarde aan de korrespondent van de « Libre Belgique » dat de « mouterij tegen Lumumba was gericht ».

Maar... er is een maar. De politiek dat is ook de kunst der mogelijkheden. De grote vergissing van onze kolonialisten is dat zij aan zich zelve kwaliteiten toekennen die destijds de Grieken aan hun goden toekenden.

Hoe mooi had het kunnen worden! Een regering van marionetten waarvan de Union Minière, de Forminière en andere koloniale maatschappijen de touwtjes hadden getrokken. De almachtige leiders van deze reuzenondernemingen hebben natuurlijk geen enkel ogenblik geloofd dat zij van hun troon konden gestoten worden. Zij hebben nooit begrepen dat de wil om VRIJ te zijn bepalend is voor de loop van de geschiedenis, vooral wanneer de volken bewust zijn geworden van hun waarde.

LOYALE SAMENWERKING MET DE KONGOLESE

OVERHEDEN HAD ALLES KUNNEN REGELEN

Terwijl de meest alarmerende berichten over het lot der Europeanen uit Thysstad en Inkisi kwamen, werden de eerste Para-kommando's echter niet naar die streek gezonden, maar naar KATANGA...

Niemand bleef onverschillig voor het lot van vrouwen en kinderen; de Belgische werkers niet en ook de Kongolese regering niet. Maar uit de feiten blijkt dat de kolonialisten meer begaan waren met het mogelijke lot van de Union Minière dan met dat van vrouwen en kinderen. Zij hebben van de ontstane emotie eenvoudig weg gebruik gemaakt om hun vuile toeren uit te halen.

Reeds in de goeie ouwe tijd van Leopold II sprak men over beschavingswerk maar men dacht Ivoor en Rubber. Vandaag sprak men over vrouwen en kinderen en men dacht koper.

Hij die zich met de bescherming van de blanken van Thysstad belaste en hun gaaf en gezond maar Leopoldstad bracht, was een Kongolees, de h. Diomi, eerste-minister van de provinciale regering van Léo. En voor zover wij weten was de h. Diomi niet gewapend!

Dat feit alleen bewijst dat een loyale samenwerking met de Kongolese overheid de beste waarborg was om levens te beschermen daar waar deze werkelijk in gevaar waren. Maar wat men wou bereiken, koste wat kost, was dat Lumumba net zoals Tshombé beroep zou doen op Belgische troepen. Zo ware de zaak voor onze kolonialisten prachtig in orde geweest. Maar Lumumba gaf zich wel rekenschap dat de aanwezigheid van Belgische troepen het grootste gevaar voor de orde, de vrede en de mensenlevens uitmaakte. Dit niet omdat zij Belgen waren, maar omdat zij in de ogen der Kongolese massa, de inkarnatie waren van de Oude vervloekte koloniale orde.

TE MATADI, STANLEYSTAD EN ELDERS

STAK DE BELGISCHE MILITAIRE INTERVENTIE

HET VUUR AAN DE LONT

Veel te veel zaken wijzen er op dat de gewapende interventie andere doeleinden nastreefde dat deze welke men verkondigde.

Op 9 juli ontwapenden de Kongolese soldaten hun officieren te Matadi. Dit gebeurde zonder erge incidenten. Dezelfde dag gaven de Belgische autoriteiten bevel tot evacuatie van vrouwen en kinderen en hun overbrenging op een, in de haven liggend, schip.

Men kon op dat ogenblik die maatregel nog als preventief beschouwen en hem vergoelijken.

Maar op 10 juli komen Kasavubu en Lumumba te Matadi aan. Laten we nu het woord aan de korrespondent van het Engelse blad « Daily Mail »:

« Alles was kalm en Mr. Kasavubu richtte zich tot de Belgen die hij had samengebracht. Hij zegde dat hij getroffen was te vernemen dat zij wilden vertrekken en hij vroeg hen te blijven. Maar om 11 uur 's avonds bleef er geen enkele Belg meer en de Kongolezen namen het beheer van de haven over.

» Het schip waarop de blanke bevolking had plaats genomen is vertrokken. Gans de nacht van zondag was kalm. Dan, te 10 uur maandagmorgen, verschenen vier oorlogsschepen in de haven. De Belgische troepen gingen aan wal en rukten naar de stad op al schietend. Op hetzelfde moment openden de schepen het vuur. Later verschenen vier Belgische vliegtuigen boven Matadi, en beschoten de stad met hun mitrailleurs en hun kanonnen. » (Arthur Cook, korrespondent van de « Daily Mail ».)

Een andere getuigenis nog is deze van de Belgische Kolonel Henniquiau in een interview aan de korrespondent van het Amerikaanse persagentschap Associated Press. De kolonel verklaarde dat de aanval op Matadi door middel van raketten, nadat de kalmte er was weergekeerd, opnieuw het vuur aan de lont stak. (Zie « Le Peuple », 18-7-60.)

Een hele tijd wisten de nieuwsberichten ons te melden dat in de Oost-provincie alles kalm was. En inderdaad er was daar niets bijzonders te melden.

De 9e juli 's avonds, sprak de voorzitter van de M.N.C. te Stanleystad voor de Radio. We ontlenuen uit deze toespraak volgende passussen :

« Onze jonge Republiek heeft haar eerste beproeving doorgemaakt. De kolonialisten hebben gepoogd onze jonge Staat te diskrediteren en troebelen te zaaien...

» Hier in onze mooie Oost-provincie, zowel te Stanleystad als in het binnenland, is de toestand volkomen kalm.

» Er bestaat geen enkele reden om zich ongerust te maken. Luister niet naar de geruchten die de kolonialisten verspreiden.

» Blanke vrienden !

» Behoud uw koelbloedigheid! Onze regering met de totale steun van onze partij, stelt zich waarborg voor uwe goederen en uw persoon. Behoud de zin voor de proporties!

» Niets wettigt een paniek, tenminste niet onder U, en het is de meerderheid onder U allen, die zich niets te verwijten hebben. Er is een handvol onverbeterlijken die wanhopig pogen onze jonge Staat te ondermijnen. Nu al hun valse slagen zijn mislukt, blijft er hun nog een enkele over: U in een wanordelijke uittocht meesleuren. Laat U daarin niet meesleuren. Hun avontuur is niet het uwe!»

Op het zelfde ogenblik dat deze redevoering werd uitgesproken en gedurende de ganse nacht van 10 juli kende de Europese wijk een eigenaardige opwindung. Wat gebeurde er? Laten we het woord aan een ooggetuige, een EUROPEAAN, inwoner van Stanleystad.

« Stanleystad, maandagmorgen, 11-7-60.

.....
» Zaterdagavond werd het Europees vrijwilligerskorps samen geroepen. Rond middernacht heeft men de leden er van bewapend met mitrailletten. Officieren mengden zich onder de patrouilles. Terzelfder tijd maakten men de koffiehuisen van de stad leeg en men liet aan de Europeanen verstaan dat zij in gevaar waren. De evacuatie van vrouwen en kinderen werd in de loop van de nacht georganiseerd. Vliegtuigen kwamen en gingen. Bewust of onbewust dreef men naar de wanhoop.

» Bij dageraad veranderde de toestand. De soldaten van de Weermacht, de verdwijning der mitrailletten vaststellend, kwamen uit hun kazernes en omringden de Europese wijk. Eerst in los verband, daarna in geordende patrouilles begonnen zij de huiszoekingen. Zij bezochten in de eerste plaats de huizen van de leden van het vrijwilligerskorps, en daarna andere op aanduiding. Zij doorzochten de rijtuigen. Paniek onder de blanken! Nochtans geen enkel incident, geen enkele belediging.

» Ik heb gans de dag rondgereden. Men heeft mijn wagen onderzocht. Ik heb drie huiszoekingen meegemaakt en in twee gevallen werden er mitrailletten gevonden en de blanken aangehouden. Alles ging volgens de regels van de kunst. Hier en daar deden groepen Kongolezen aan de operaties mede, of keken toe. Ik heb me dikwijls onder de Kongolezen gemengd. Op geen enkel ogenblik werd ik onder handen genomen.

» »

STELSELMATIG GEORGANIZEERDE PANIEK

Na lezing van deze dokumenten worden vele zaken die duister waren wat klaarder. Huiszoekingen? Maar met welk recht organiseerden vreemdelingen zich in gewapende groepen op het grondgebied van een soeverein land? Zou men dat soms in België toegelaten hebben?

Heeft men van de zijde der Belgische autoriteiten geprobeerd de geesten tot kalmte te brengen? Heeft men de geweldplegingen tot hun ware proporties herleid? Neen, nietwaar!

Waarom heeft men het niet gedaan?

Wij hebben genoeg elementen om aan te nemen dat nadat de eerste slagen tegen de wettelijke regering van Kongo waren mislukt, men besloot het land van techniekers te ledigen, de economische wanorde te scheppen, de Kongolese regering voor zulke toestand te plaatsen dat zij op de knieën zou vallen voor de vroegere meesters.

Is dat de loyauteit?

Zeker, zulk een monsterachtig plan is niet het werk geweest van gans de blanke bevolking, zelfs niet van alle Belgische autoriteiten ter plaatse. Er waren er onder hen, we herhalen het, die loyaal wilden samenwerken en zonder bijgedachten met de wettelijke autoriteiten van de jonge Republiek. Dezen hadden begrepen dat het belang van België lag in de goede en eerlijke samenwerking.

Maar anderzijds moet men rekening houden dat, in het klimaat dat reeds sedert jaren was voorbereid, troebele elementen gemakkelijk spel hadden.

Jean Labrique, gewezen persattaché bij het kabinet van ex-gouverneur generaal Pétillon schreef in zijn werk « Congo Politique » dat in 1957 werd uitgegeven:

« Wat houdt ons de komende tien jaar in? Wij antwoorden zonder aarzelen: VREEDZAME EVOLUTIE VAN HET AFRIKAANSE CENTRUM ZO DE EUROPEAAN HET WIL. Daarvoor moet hij beginnen zich van zijn complexen te ontdoen. En het ergste van deze complexen is dat hij verloren speelt. Hij speelt verloren want hij heeft angst. Deze angst brengt er hem in Afrika toe zich wanhopig aan al zijn privilegiën vast te klampen, want hij is overtuigd dat zo hij er één enkel verliest hij alles verliest...

» In de verklaringen, in de eisen, overal ziet hij de hand van Moskou, van zodra maar dat zij van nabij of van verre aan zijn belangen raken. Zij draaien zich het hoofd op, zij slaan in paniek en doen anderen in paniek slaan. Zo men ze liet doen zouden zij eindigen met het provokeren van troebelen die zij vrezen en waarvan de inlandse bevolking NIET WIL WETEN. »

Is het soms niet waar dat men op de « mondaine » avonden in Kongo in alle geuren en kleuren beschreef wat er na de onafhankelijkheid zou gebeuren. Allerlei gefluister deed de ronde. Doodslag, wurgingen, uitdrijvingen en al de rest van het schrikbeeld, daaraan geloofden de naïeven van de Europese High Life zonder de minste twijfel.

Wie zaaide er paniek in Leopoldstad?

« De direkte aktie van zekere Europeanen, die de geesten ophitsen, gaat zelfs zo ver het gerucht te verspreiden dat alle Belgische « gradés » weldra zullen vervangen worden door Russen, Polen en Tsjechen (« Le Peuple », 9 juli.)

Het waren dezelfden die de landing van Russische troepen op het vliegveld van N'djili aankondigden.

En Mr Wigny, minister van Buitenlandse zaken, voor eenmaal zijn lijkbidderstoon vergetend, kondigde in volle Kamer aan dat een Pools schip vol geladen met wapens naar Matadi stoomde. Volksgazet kondigde de aankomst te Matadi aan.

De gebruikte procédés om paniek te zaaien, tonen die niet genoegzaam de VOORBEDACHTHEID aan?

De persdienst van het ministerie van buitenlandse zaken gaf zelfs direktieven aan de pers. Men verzocht de bladen, dat zij aan de geweldplegingen een sterke publiciteit zouden geven. Voor die heren, moest er bloed op de eerste bladzijde zijn om des te gemakkelijker het zenden van troepen er door te krijgen bij de openbare opinie. Om hun agressie te verdoezelen, werden onze reaktionairen nu plots de humanisten.

EEN MONSTERACHTIG PLAN

Op 11 juli verklaarde de hr. Gilson, minister van oorlog, in een debat in de Kamer :

« In totaal, overtreffen onze in het werk gestelde militaire middelen de behoeften en de aanvragen ».

De « aanvragen » waren dus overtroffen. Waarom bleef men dan verder troepen zenden? Waarom bereidde men zich voor op een massale oproep van reservisten? (« Volksgazet », 25 juli). Daar heeft Mr. Gilson geen uitleg voor gegeven. Het waren zijn vrienden die het in zijn plaats deden. Men kon 's anderdaags in de « Libre Belgique » lezen :

« Kongo werd met geweren veroverd. Het zou toch eigenaardig zijn dat een modern leger er zich niet zou kunnen handhaven met de hulp van reaktie-vliegtuigen en kanonnen. »

Dit diep katholiek blad pakte zelfs uit met een plan in drie punten.

1. Het herstel der orde zonder uitsluiting van de « harde » middelen.

2. Aan de zijde van een Kongolese regering (een andere dan deze van Lumumba) een militair goeverneur plaatsen. De kandidaat was er al : Kolonel Logiest die reeds vermaardheid verwierf met zijn concentratiekampen in Ruanda-Urundi.

3. Het Kongolees parlement zuiveren.

Maar zulk plan kon slechts zijn uitvoering krijgen als men ook in België een goede « zuivering » hield.

Daarom een regering van « harden », afschaffing van de parlementaire democratie en kortwieken van de arbeidersorganisaties. (De C.V.P. was tevoren al begonnen met te spreken over de « crisis van het regiem ».)

Zulke heroveringsplannen bestonden niet alleen in de hoofden van de « ultras » zo manmoedig gesteund door de kringen van het Hof. Het is waar de plannen van de « realistische » kolonialisten waren een weinig meer genuanceerd. Deze laatsten gaven zich rekenschap dat België zeer spoedig aan het einde van zijn financiële en militaire middelen zou zijn. Zij gaven zich rekenschap dat de Kongolese massa, tot dan toe passief gebleven, scherp zou reageren op een oorlog zoals de « Libre » die wilde. Zij gaven zich wellicht ook rekenschap dat de Belgische openbare mening, beneveld door een sentimentele campagne, zich snel zou keren tegen een avontuur in de aard van de Algerijnse oorlog.

Er moest dus snel worden gehandeld en de verbondenen in het avontuur meesleuren zelfs indien men nadien verplicht was de buit te verdelen.

DE WAARHEID NOPENS HET VERZOEK TOT AMERIKAANSE HULP

Op 12 juli te Leopoldstad deden de ministers Ganshof van der Meersch, De Schrijver, ambassadeur Van den Bosch en de Amerikaanse ambassadeur Timberlake een oproep aan Washington voor Amerikaanse troepen.

Deze oproep was geen zuiver toeval.

Mr. White, woordvoerder van het Amerikaanse Staatsdepartement, had reeds laten weten dat Amerikaanse troepen gestationeerd te Wiesbaden in West-Duitsland in staat van alarm waren gebracht. De 24e Amerikaanse infanterie-divisie (dezelfde die in 1959 Libanon overviel) stond klaar om naar Kongo te worden overgebracht. Het voorwendsel was ook klaar : « Amerikaanse burgers redden ».

Juist zoals ten tijde van de Libanonaffaire, stonden nu ook de vliegvelden van West-Duitsland ter beschikking voor de voorbedachte interventie. Met Amerikaanse troepen, Rhodesische troepen, troepen uit Portugal (Angola), met de « totale steun » van de Gaulle en de Atlantische solidariteit van Adenauer was bijna geheel de Nato-wapenbroederschap compleet.

Maar... om even terug van die Amerikaanse troepen te praten. Zij zouden niet gelijk waar in Kongo worden gezonden. Zij moesten naar Neder-Kongo (Bas-Congo), Katanga was voorlopig gereserveerd. Was dat ook zo maar het onschuldig toeval? Moeilijk te geloven. We weten toch dat sedert vele jaren Amerikaanse financiële kringen zich aan Neder-Kongo interesseren. Mister John, bloedeigen zoon van mijnheer Walter Ganshof van der Meersch en vertegenwoordiger van de Amerikaanse bank DILLON READ Cy., is ook sterk aan Kongo geïnteresseerd.

In 1954 bezocht een Amerikaanse missie Neder-Kongo. Deze missie was samengesteld uit volgende toeristen : een vertegenwoordiger van de CLEVELAND ELECTRIC ILLUMINATION Cy, een vertegenwoordiger van UNION CARBIDE AND CARBONE CORPORATION, de directeur van de DIENST VAN HANDELSZAKEN, MONETAIRE EN INVESTERINGSKWESTIES en de raadgever van het FOREIGN OPERATION ADMINISTRATION (Deze laatste instelling vervangt deze van het Marshall-plan).

Er was een tijd waarin de strategen van de NATO Kongo beschouwden als de basis «van waaruit de Amerikaanse tegenaanval» zou vertrekken. Het is luitenant generaal Baels die ons dat vertelde in « Armée et Nation » van februari 1953. Kongo, zo zegde hij in het zelfde artikel is ingeschakeld in de positie Centraal-Afrika. Generaal Baels vertegenwoordigde toen het Belgisch leger bij de NATO.

DE HOUDING VAN DE SOVJET-UNIE

Gilson sprak in 1959 over « de verdediging van de Sahara langs het zuiden ». Waarom dan werd de bedreiging met een Amerikaanse interventie niet uitgevoerd?

De perskonferentie van Kroesjtsjov op dinsdag 12 juli veroorzaakte kortsluiting.

Een verklaring van de minister van Buitenlandse zaken van de U.S.S.R. op 13 juli, bracht bijzonderheden over de aard van de Westelijke kuiperijen in Kongo. En indien de Verenigde Staten geen gevolg gaven aan de oproep tot openlijke interventie dan was dat omdat, zoals het agentschap Associated Press meldde, « dat zij vreesden dat de Sovjet-propaganda profijt zou halen uit een interventie van Amerikaanse troepen in Kongo ».

In andere woorden, de kategorische stellingname van de U.S.S.R. heeft op dat ogenblik reeds belet dat Kongo het schouwtonel van een nieuwe oorlog zou worden. De resolute houding van de U.S.S.R. heeft machtig bijgedragen tot het resultaat van het debat in de Veiligheidsraad, debat dat eindigde door de stemming van een resolutie die eiste :

Terugtrekking van de Belgische troepen van het Kongolees grondgebied.

Het is waar dat vele werkers verwonderd waren de U.S.S.R. België te zien beschuldigen van agressie. Daarover bestond toen nog niet de klaarte die nu bestaat. Nooit heeft de U.S.S.R. het werkende volk van een kapitalistisch land verward met zijn regering. De feiten hebben evenwel aangetoond dat er werkelijk agressie bestond en dat deze begaan werd in naam van België.

Doch de krachtige en moedige houding van de U.S.S.R. heeft de koers naar een bloedige oorlog in Kongo gestopt, een tweede Algerië vermeden en daardoor het leven van duizenden Belgische en Kongolese werkers gered, net zoals zij ten tijde van de Suez-kwestie duizenden mensenlevens van de slachtpartij heeft gered.

Van dan af ook komen onze kolonialisten tot het besef dat de herovering van Kongo met het vuur en het zwaard tot mislukking gedoemd is. « De enige lichtstraal in de Chaos » zo schreef « De Standaard » (14-7) is Katanga.

Zo kwam het dat Moïse Tshombe, voorzitter van de Conakat en « boy » van de Union Minière eerst Belgische troepen vroeg en daarna zich « onafhankelijk » verklaarde. De Belgische regering die vanaf de daken riep dat haar interventie niet politiek was, gaf haar zegen aan Major Weber die « souffleur » werd van Tshombe. D'Aspremont Lynden en andere Rothschild's sprongen in de Boeing om Mijnheer Moïse met raad en daad bij te staan en de tekst van zijn dagelijkse perskonferenties op te stellen.

DE DOOR « UNION MINIERE » GEWILDE EN GELEIDE AFSCHEURING VAN KATANGA

Het spelletje werd echter te duidelijk.

Reeds tevoren hadden de diensten van de « Public Relations » van de « Union Minière du Haut Katanga » het dagblad « Echo du Katanga » geïnspireerd en waren de batterijen ongedekt komen te staan.

Onder de veelzeggende titel « Het spel is gespeeld » schreef de « Echo du Katanga » op 3-12-1959 :

« Katanga is resoluut besloten voorwaarts te gaan om een onafhankelijke entiteit te worden; men mag verzekerd zijn dat zij haar volksvertegenwoordigers en senators zal hebben, haar ministers, vanzelfsprekend in overwegende mate zwarten en dit waarschijnlijk nog voor één jaar. »

Een maand later, ter gelegenheid van het bezoek van de koning aan Kongo, heldert ons de « Pourquoi Pas » van 2 januari 1960 op merkwaardige wijze het komplot op waarvan wij nu getuige waren.

« Katanga zal zich onafhankelijk verklaren. Zij zal haar totale en onmiddellijke onafhankelijkheid eisen om zich beter te integreren — onder voorwaarden nochtans — in een geheel van gefedereerde Staten. En dat is zo waar dat de toekomstige grondwet van Katanga (ja, ja, zij is in voorbereiding) voor een of meerdere streken van Kongo de mogelijkheid zal voorzien zich met Katanga te verenigen onder de vorm van gefedereerde Staten en voor zover, wel te verstaan, er geen sprake zal zijn zich van België af te scheuren. Kivu is reeds bereid zich in houding te stellen en de bevelen van Katanga op te volgen. De rest zal volgen, is misschien al bereid te volgen. »

Kon het nog duidelijker ?

Men poogt ook te doen geloven dat de Kongolese massa voor het Katangese separatisme is. De Zwarte journalist José Lobeya schreef in « Horizons » van 29-6-58 :

« In Katanga is de idee van het separatisme niet gedragen door de autochtone bevolking; zij wenst verenigd te blijven. Het zijn de Europeanen en vooral de colons, die op het economisch plan gemeenschappelijke problemen met de Rhodesiërs hebben en aan dezelfde « sociale afwijking » lijden, die het meest naar dit separatisme verlangen. »

De waarheid is maar al te duidelijk.

Wat zich in Kongo voordoet is het werk der grote koloniale monopolies. Het gaat er om de superprofijten te redden.

Een enkel voorbeeld in dit verband :

Het uitbatingsresultaat, voor het jaar 1959, van de Union Minière beliep 4 en half miljard frank op een kapitaal van 8 miljard. Maar het schandaal is nog veel groter wanneer men wil rekening houden dat het werkelijk onderschreven kapitaal van deze maatschappij slechts 300 miljoen fr. bedraagt. Het huidige kapitaal van 8 miljard komt van auto-financiering en herwaarderingen. Met andere woorden : de uitbatingsresultaten van 1959 belopen bij de 15 maal het onderschreven kapitaal !

Deze fantastische winsten konden verwezenlijkt worden wanneer men bedenkt dat het merendeel der arbeiders er amper 25 fr. per dag verdient.

De regering te Brussel heeft zich bestendig door de grote monopolies laten stuwten. Voor het belang van enkele financiers heeft zij de integriteit van een soeverein land geschonden. Want al de manoeuvres in Katanga, welke ook de pogingen tot kamoeflage waren, kan men niet anders betitelen.

Ondanks de besluiten van de Veiligheidsraad van de U.N.O. poogde men maar steeds met het avontuur door te gaan. Na het bezoek van de sekretaris-generaal van de U.N.O. bleef men nog maar altijd het gevaarlijke pad bewandelen. Dit kwam doordat men zich te Brussel gesteund voelde door buitenlandse groepen en n.l. deze uit de groep van de Gemeenschappelijke Markt en de Verenigde Staten die ook belangen in Kongo hebben. Dit kwam ook doordat men zich kon steunen op middens van de Veiligheidsraad zelve en met name de V.S. waarvan het dubbelzinnig spel in het oog sprong.

Op deze weg voortgaan is recht naar een bloedig avontuur lopen. Naar een uitgebreid konflikt in Afrika want de Afrikaanse volken en hun vrienden in de wereld zullen zich, solidair, verzetten tegen de imperialistische kuiperijën. De Katangese kaart blijven spelen is meteen spelen met het leven van onze jeugd en de belangen van ons land.

De monopolies bieden reeds de rekening aan. Onze werkers, arbeiders, middenstanders, landbouwers worden verzocht in hun zak te schieten en in de plaats van Union Minière te betalen. De betrekkingen van ons land met de jonge Republiek hadden voor beiden uiterst vruchtbaar kunnen worden. Maar waar bevinden wij ons nu? Wij bevinden ons in een toestand van isolatie in Kongo, in Afrika, bij de pas vrij-geworden landen en bij de socialistische landen. Het is te zeggen dat België gediskrediteerd is bij die landen die de meerderheid van de wereldbevolking uitmaken.

De onverantwoordelijke en misdadige politiek van de monopolies heeft eens te meer diepe wonden geslagen die lange tijd zullen knagen vooraleer te genezen. Onze gekwetsten — de Kongolese gekwetsten, onze doden — de Kongolese doden zijn allen het slachtoffer van een en zelfde onmenselijk kolonialisme.

DE KOMMUNISTISCHE PARTIJ HANDELDE ALS EEN WAARACHTIGE NATIONALE PARTIJ

In geheel de Kongolese kwestie heeft de Kommunistische Partij steeds als een hoogst verantwoordelijke partij opgetreden. Verantwoordelijk voor het volk en voor het gehele land.

De kommunisten hebben altijd een vreedzame oplossing van het Kongolese vraagstuk voorgestaan. Alle publikaties en stellingnamen, geheel de aktiviteit van haar vertegenwoordigers in het parlement bewijzen dat overvloedig.

In oktober 1958 reeds, stelden wij de vorming van een voorlopige regering voor die belast zou worden met de voorbereiding en de organisatie van de verkiezingen en die ook, op effectieve wijze, de afrikanisering van de kaders zou hebben doorgevoerd. Wij hebben telkens, wanneer het nodig bleek, het gekuip der financiële groepen ontmaskerd, daarbij onderlijnend dat het slechts tot tragediën kon leiden als deze welke wij nu beleven.

Onze partij kan fier zijn over haar houding in deze dagen. Zij heeft het hoofd niet verloren. Zij is niet achteruitgeweken om haar plichten te vervullen: de arbeiders voorlichten. Als zodanig heeft zij de belangen van het land geplaatst boven deze van enkele monopolies. Zij heeft zich, nogmaals, als een nationale partij gedragen.

Onze partij heeft steeds een politiek van vriendschap met het Kongolese volk voorgestaan. Een politiek van verstandhouding op basis van een volledige gelijkheid.

En zelfs op het ogenblik dat de paniek onder de Europese bevolking een feit was, heeft zij zich niet vergenoegd met de verantwoordelijken er van aan te wijzen, zij heeft insgelijks gezegd wat er kon gedaan worden

om het ergste te vermijden. Dat was: Samenwerken met de legale regering van Kongo. Dit was de enige mogelijkheid om onze betrekkingen met dat land te vrijwaren en zelfs voor de toekomst nog te verbeteren.

De partijen die aan de regering deelnemen, hun leiders, hebben nogmaals hun ware aangezicht getoond: instrumenten der grote geldmachten.

De socialistische partij is ook onder alles gebleven. Zekere van haar leiders zongen in het koor der ergste kolonialisten, andere hebben hun verantwoordelijkheid ontvlucht door hun stilzwijgen. Het gebrek aan democratie in de B.S.P. ligt ook aan de basis van dit stilzwijgen.

Wanneer Rolin zijn rede in de Senaat uitsprak, en de militaire interventie van de C.V.P.-regering volmondig goedkeurde, was hij zich dan wel bewust dat hij eigenlijk het spel van de meest reaktionaire en tevens domste fraktie van de bourgeoisie speelde? Was hij zich bewust dat hij mede hielp een slag toe te brengen aan de eisen van de Belgische werkers?

DE REGERING DER MONOPOLIES MOET OPKRAMEN!

Ja, er zal nu veel te herstellen vallen.

Om goede betrekkingen met Kongo te verkrijgen zal men moeten beginnen met de besluiten van de Veiligheidsraad van de U.N.O. zonder enige reserve toe te passen. Terugtrekking van de Belgische troepen en evacuatie der militaire basissen over het gehele Kongolese grondgebied.

Stopzetten der kuiperijën rond Katanga en erkenning en eerbiediging van de integriteit van het Kongolees grondgebied.

Technische en financiële hulp aan Kongo zo deze gevraagd wordt.

Een goede oplossing van onze betrekkingen met Kongo is tevens de goede oplossing brengen aan de problemen die in België bestaan. Inderdaad, een vriendschappelijke politiek tenoverstaan van Kongo betekent een stap voorwaarts om onze buitenlandse politiek in het algemeen naar deze van de vreedzame koexistentie te oriënteren. En dat betekent dan weer, mogelijkheid tot drastische inkrimping van de militaire uitgaven, volle tewerkstelling, verhoging der lonen en structuurhervormingen.

Dit vormt tevens de basis van een programma waarop socialistische, kommunistische en kristene arbeiders zich kunnen verenigen. Het is mogelijk en het is nodig. De huidige regering moet gaan!

Meer en meer zullen de arbeiders in de toekomst hun leiders kunnen beoordelen op grond van de houding die zij tegenover deze vraagstukken zullen aannemen. Wij kommunisten zullen hen niet ontgoochelen. Maar om de kracht en de eenheid van de arbeidersbeweging te verstevigen, is het nodig dat de B.S.P.-leiders zich resoluter op de arbeidersklas steunen. De leiding van het A.B.V.V. moet ook haar stilzwijgen verbreken dat nu toch al te lang geduurd heeft.

Wij zeggen dat, omdat het gaat om de bestaansreden van de Belgische arbeidersbeweging. Omdat het gaat om de vrede in de wereld en de democratie in ons land.

PRIJS : 1 FR.

Uitgave « Communisme »
(Driemaandelijks)

N° 2 AUGUSTUS 1960

Verantwoordelijke uitgever : R. Matthys, 32, Kaaistraat, Deinze